

Souhrnná závěrečná zpráva Mezinárodního festivalu Divadlo za rok 2019

Mezinárodní festival Divadlo v Plzni si za uplynulých 27 ročníků získal renomé významného středoevropského divadelního festivalu a vytvořil platformu pro pravidelné setkávání divadelních kultur a umělců z evropských i mimoevropských zemí. **Letošní zahraniční i domácí program spojil tradičně náš hlavní cíl - uvést mimořádně kvalitní inscenace. Letos jsme přivezli více zahraničních divadel, celkem sedm v hlavním programu. Návštěvníci tak viděli výběr toho nejzajímavějšího, co evropská, a samozřejmě domácí, scéna v současné době nabízí. Letošní ročník ukázal, že soudobé evropské divadlo nachází silná současná společenská témata.**

Dramaturgie

Silné zastoupení mělo v letošním ročníku polské divadlo, které se prezentovalo třemi inscenacemi Varšavy. **TR Varšava** (Grzegorz Jarzyna: **Jiní lidé**), **Teatr Polonia** (Magda Umer: **Zápisky z vyhnanství**), **Chór Kobiet** (Marta Gornická: **Hymnus na lásku**). Velmi vřelého přijetí si zasloužil moskevský divadelní soubor **Škola dramatických umění** v koprodukcí **producenta Leonida Robermana** (Dmitrij Krymov: **Bez věna**). Již tradičně se také prezentoval maďarský soubor **Proton Theatre** (Kornél Mundruczó: **Je těžké být bohem**).

V neposlední řadě se také představily dva soubory ze Slovenska: **Slovenské národné divadlo** (Michal Vajdička: **Před západem slunce**), a koprodukční projekt **Štúdia 12 a Divadla Pôtoň** (Iveta Ditte Jurčová: **Americký císař**).

Z **České republiky** návštěvníci tradičně mohli vidět **to nejzajímavější, co se na domácích jevištích od Ostravy, přes Liberec, Hradec či Prahu "urodilo" v poslední sezoně.**

Celkově program hlavní části festivalu nabídl na mnoha místech v Plzni 22 představení od devatenácti souborů z Ruska, Polska, Maďarska, Slovenska a České republiky, které doplnily více než tři desítky doprovodných akcí: představení, filmy, diskuse, workshopy, výstavy i koncerty.

Více informací o zahraničním programu:

Zahájení patřilo neotřelému, téměř surrealistickému zpracování Ostrovského předlohy **Bez věna**, které je společným projektem moskevského divadelního souboru **Školy dramatických umění** a **producenta Leonida Robermana**. Pod inscenací je podepsán jeden z nejlepších současných ruských režisérů Dmitrij Krymov, který je proslulý provokativním zpracováním ruských klasických předloh. Nemožnost být svobodný bez peněz ve světě peněz je v inscenaci podtržena groteskností a zdůrazněním absurdity situací i proměnlivostí stylů, které režisér střídá. Vše probíhá na pozadí permanentně běžícího televizního přenosu fotbalového utkání; herci během představení vstupují do paralelní reality na břeh řeky Volhy, přebývají v ní a vracejí se zpět na jeviště.

Silný byl v letošním roce akcent na polské divadlo. Z Varšavy, přijely dokonce tři divadelní soubory, kterým je společný přesah do současnosti a aktuálnosti tématu. Varšavské divadlo **TR** uvedlo inscenaci **Jiní lidé** v režii jednoho z nejvýznamnějších tamních režisérů Grzegorze Jarzyny. Sotva půl roku stará novinka vychází z hiphopové básnické skladby, jejíž autorkou je slavná prozaička a dramatička Dorota Masłowska. Na mimořádně

dynamické, svižné a vtipné inscenaci s výrazným hudebním a videoartovým plánem se kromě členů souboru podíleli varšavští hiphopeři a výtvarníci, ale také desítky obyvatel města.

Událostí loňského krakovského festivalu Božská komedie (cena za nejlepší inscenaci i herecký výkon) se stala další polská inscenace **Zápisky z vyhnanství** v režii Magdy Umerové souboru **Teatr Polonia**. Za monodramatem stojí tři ženy - Sabina Baralová, autorka memoárové předlohy, režisérka Magda Umerová, a autorka dramaturgie a herecká protagonistka, legenda polského filmu a divadla Krystyna Jandová. Inscenace s živým hudebním doprovodem rozehrává skutečný příběh polské židovky donucené k emigraci v roce 1968. Čtyřicet let starý příběh získává v inscenaci aktuální přesah.

Strhující divadelní zážitek, ale i mrazivý protest nabídla inscenace **Hymnus na lásku** režisérky a hudebnice Marty Górnické a divadelního souboru **Chór Kobiet**. Ztvárnění vychází z jejich originálního konceptu moderního scénického chóru, který znají diváci plzeňského festivalu z roku 2011. Titul inscenace v sobě skrývá hořký sarkasmus. M. Górnicka totiž do svého sborového opusu, v němž tentokrát vystupují nejen ženy, ale i muži a příslušníci nejrůznějších menšin, zařadila autentické projevy současné, ve společnosti stále více se na povrch deroucí nenávisti. V představení se setkávají polské vlastenecké písně s vyhlášenými Anderse Breivika.

Na plzeňský festival se tentokrát s inscenací **Je těžké být Bohem** opět vrátila jedna z nejzajímavějších a také nejkontroverznějších osobností evropské režie Kornél Mundruczó se svým budapeštským souborem **Proton Theatre**. Krutý a nelítostný příběh z podsvětí mezinárodního sexuálního obchodu je rámován pasážemi ze stejnojmenné novely bratrů Strugackých z roku 1964, jejíž hrdina je nucený přihlížet násilí bez možnosti zasáhnout. Autenticita příběhu je umocněna scénou, kterou tvoří dva pojezdny kamiony. Inscenace *Hard to Be a God* neztratila – opět bohužel – na své mrazivé aktuálnosti. Jde o šokující memento mizející lidskosti.

Na proslulé kvality souboru **Slovenského národního divadla**, především na jedinečný a výjimečný výkon Martina Huby v hlavní roli Matthiase Clausena, vsadil režisér a nový tamější umělecký šéf činohry Michal Vajdička v inscenaci **Před západem slunce**. Analýza rodinného rozkladu, odkrývajícího se v situaci, kdy se dobře zabezpečený sedmdesátník zamiluje do dvacetileté ženy, z pera nositele Nobelovy ceny Gerharta Hauptmanna se i po téměř devadesáti letech od svého vzniku stále vrací na divadelní prkna. Výkon, jímž herec dokáže doslova manipulovat atmosférou inscenace, vynesl Martinu Hubovi Cenu Dosky 2018.

Scénická kompozice **Americký císař** v koprodukcí **Štúdia 12** a **Divadla Pôtoň** byla oceněna jako nejlepší slovenská inscenace loňské sezóny. Režisérka Iveta Ditte Jurčová čerpá z literární předlohy rakouského novináře, redaktora a spisovatele Martina Pollacka, která spojuje dokumentární materiály s beletristickým líčením osudů haličských uprchlíků z přelomu devatenáctého a dvacátého století. Z konkrétních příběhů nebohých lidí, kteří jdou za americkým snem, se díky výtvarnému řešení i hereckým výkonům stává univerzální obraz těch, kteří hledají světlejší budoucnost pro sebe a své blízké.

Z **České republiky** viděli návštěvníci festivalu to nejzajímavější, co na domácích jevištích vzniklo za poslední rok a to nejen ve vodách činoherních, ale i s přesahy k loutkám, současné opeře či mezižánrovým projektům. V Plzni se představilo **Divadlo Na zábradlí (Persony: režie Jan Mikulášek)**, **Městská divadla pražská (Andělé v Americe: režie Michal Dočekal)**, **Národní divadlo (Sternenhoch, režie Michal Dočekal)**, **Komorní scéna Aréna**

(**Zabiják Joe**, režie: Jiří Pokorný), **Divadlo Petra Bezruče (Maryša)**, režie: Janka Ryšánek-Schmiedtová), **Body Voice Band (Muzikál třetího věku)**, režie: Jaroslava Šiktancová), **Slovácké divadlo z Uherského Hradiště (Kříž u potoka)**, režie: Martin Františák), **Divadelní spolek Jedl (Soukromé rozhovory)**, režie: Jan Nebeský), **Klicperovo divadlo** z Hradce Králové (**Fernando Krapp mi napsal dopis**, režie: Jan Holec) a liberecké **Naivní divadlo (Šššš. Šššš. Hůůů. Haf!**, režie Michaela Homolová).

Z „domácích“, plzeňských, inscenací viděli návštěvníci dvakrát **Divadlo J. K. Tyla**, které uvedlo dvě inscenace - **Modrovous** (Sir Halewyn) (režie Natália Deáková) a kafkovská baletní **Proměna** (libreto, choreografie a režie DekkaDancers), z **Divadla Alfa** pak **Kde domov můj?** (režie Jakub Vašíček).

Tradiční epilog v druhé polovině festivalu nabídl **Cirk La Putyka** s novocirkusovou inscenací **ADHD** se zahraničními akrobaty a tanečníky, dále **Dejvické divadlo** s inscenací **Elegance molekuly** (režie Petr Zelenka) a **Divadlo v Dlouhé** s inscenací **Dopisy Olze** (režie SKUTR).

Během hlavní části festivalu prostor **U branky** v centru Plzně opět ožil **open air představeními a koncerty**. Akrobatické umění předvedla německá provazochodkyně **Ea Paravicini** v magickém novocirkusovém představení **Indigo**. Slovinský Divadelní spolek **Priden Možic** přijel s komedií plnou gagů **Odpočívej v pokoji** o třech funebrácích. Zahrály zde také kapely **Viah**, **Ghost of You**, **Cirkus Ponorka**, **Noisetrap**, **Buzerant** s Petrem Čtvrtníčkem, s pásmem plným divokých písní a ztřeštěných tanečků pro děti vystoupí **Bombardák**.

Hlavní divadelní program tradičně doplnila sekce **Johan uvádí** pořádaná ve spolupráci se **z.ú. Johan**. Návštěvníci mohli během festivalu zamířit do prostoru **Moving Station**, kde mohli vidět deset představení. Původní autorskou premiéru inscenace Zuzany Burianové **A kde ty bydlíš?** zabývající se bydlením, spolubydlením i nebydlením. Brněnské **Divadlo Feste** přivezlo inscenaci **Pýcha osamělosti** podle knihy Petra Pitharta. **Osmašedesátý** v režii Jiřího Honzírka s pohledy na rok 1968 a vůbec historii Čechů a Slováků skrze hvězdy tehdejšího popu. Miniaturní snové představení Kataríny Cakové **Island Home**, něžně dravý a skutečný příběh o radosti z pohybu pro děti a děti v nás nazvaný **A na noze pevnina** z dílny Dominiky Špalkové a **Divadla Drak**, performanci Anežky Kalivodové **Jana** pohybující se na tenké hranici mezi koncertem, tancem/pohybem v brnění a divadlem masky, a na závěr autobiografický kabaret o porodu **Promiňte, že rodím** souboru **MAAnaMA**, matky na mateřské.

Součástí doprovodného programu byly také **filmová projekce** životopisného snímku Jan Borna aneb **Dokreslení Janka**.

Vedle fotografického workshopu a video-workshopu se v rámci doprovodných aktivit uskutečnila i řada besed s přítomnými tvůrci (Krystyna Janda, Marta Gornicka, Grzegorz Jarzyna, Michal Vajdička).

Mezinárodní spolupráce

Festival si dlouhodobě buduje síť externích spolupracovníků, zejména v evropských zemích, kteří festivalu pomáhají s výběrem kvalitního programu a šířením dobrého jména této výběrové přehlídky. Ve sledovaném období rovněž spolupracoval s kulturními centry a velvyslanectvími cizích států v ČR, které podporují hostování svých divadel (Maďarské kulturní středisko, Institut Adama Mickiewicze apod.).

Festival se pravidelně setkává se širokým a převážně pozitivním ohlasem v českém i zahraničním tisku. Za poslední léta o něm například publikovala tato významná periodika: Theater der Zeit, Critical Stages (časopis světové asociace divadelních kritiků) nebo Deník Rzeczpospolita.

Návštěvnost

Celkově program festivalu nabídl 60 položek od 35 souborů/uměleckých spolků. Z toho v hlavním programu 14 českých představení a 8 zahraničních a v doprovodném programu 38 akcí (6 koncertů, 1 filmové projekce, 6 open air produkce, 5 epilogová představení, 3 výstavy, 10 představení Johan uvádí, 5 besed a setkání, 2 workshopy). Hrál se v devíti divadelních i nedivadelních sálech a celkem ve deseti lokacích včetně open air produkcí. V roce 2019 festival nabídl 7.354 vstupenek z nichž bylo využito 5.580. Celková návštěvnost včetně doprovodných akcí, výstav, workshopů a open air produkcí byla 15.300 diváků. Vstup na venkovní akce byl volný. Přehled jednotlivých bodů programu je rovněž obsažen v příloženém katalogu a na programovém plakátu.

Údaje o dotacích od orgánů státní správy a samosprávy

Financování projektu je vícezdrojové, a to jak z prostředků veřejných rozpočtů všech úrovní státní správy a samosprávy (města, kraje a státu), tak i částečně z vlastních výnosů. Festival je zařazen ve čtyřletém grantovém programu Města Plzně a pro období 2016 – 2019 je zařazen mezi prioritní projekty s vysokou dotační podporou. Mezinárodní festival DIVADLO byl v roce 2019 podpořen následujícími institucemi:

Ministerstvo kultury	8.500.000 Kč
Město Plzeň	3.200.000 Kč
Plzeňský kraj	750.000 Kč
Adam Mickiewicz Institut	142.000 Kč (5.500,- EUR)

Účetní závěrka

viz přílohy

MEZINÁRODNÍ
**FESTIVAL
DIVADLO**

Pořadatel: Mezinárodní festival DIVADLO Plzeň

Pořádají: město Plzeň, Divadelní obec a Divadlo J. K. Tyla ve spolupráci s Divadlem Alfa

Ředitel festivalu: Jan Burian

Výkonný producent: Zdeněk Pánek

Dramaturgická rada: Kamila Černá, Jan Kerbr, Jitka Sloupová, Dora Viceníková, Michal Zahálka

Vedoucí produkce: Tomáš Kilbergr

Čestné předsednictvo festivalu: Frank Castorf, Ronald Harwood, Martin Huba, Krystian Lupa a Tom Stoppard

Hlavní mediální partneři: Česká televize, JCDecaux

Mezinárodní festival DIVADLO podpořilo Ministerstvo kultury ČR, Město Plzeň, Plzeňský kraj, Maďarský institut, Institut Adama Mickiewicze a nadace 700 let města Plzně.